

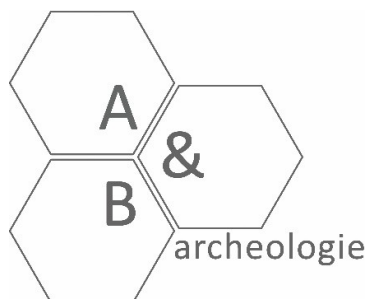
2026.010

Archeologienota Belsele Tuinlaan 21

Programma van Maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

27-1-2026

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden aan de Tuinlaan 21 te Belsele (deelgemeente van Sint-Niklaas, provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3.000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is ca. 3.720m² groot en situeert zich ten zuidoosten van de Tuinlaan te Belsele. Het bestaat uit een perceel, gelegen achter de woning met huisnummer 21, en uit een smalle strook die tussen huisnummers 21 en 23 vanop de Tuinlaan naar het achterliggende perceel leidt. In het zuidwestelijke deel van het terrein bevindt zich een waterbekken. Ten oosten ervan is een overwoekerd tennisveld aanwezig. Op de grens tussen percelen 222E (huisnummer 21) en 203F (huisnummer 23) loopt daarnaast een gracht. De rest van het plangebied is in gebruik als beboste tuingrond.

Het plangebied was in de 18de eeuw gelegen in een landelijke omgeving op ca. 1,2km ten oosten van de dorpskern van Belsele. De Tuinlaan gaat minstens terug tot in deze periode. Het terrein was tot in de tweede helft van de 20ste eeuw onbebouwd en wellicht in gebruik als landbouwgrond. De vijver in het zuidwesten kent zijn oorsprong in de 20ste eeuw en werd uitgebreid aan het einde van deze eeuw en het begin van de 21ste eeuw. Na de bouw van de woningen langsheen de Tuinlaan, in de tweede helft van de 20ste eeuw, werd het terrein ingericht als beboste tuingrond met een tennisveld. Onder het tennisplein en rond de vijver is mogelijk enige vorm van verstoring te verwachten.

Het plangebied is gelegen in het noordelijke deel van de Wase cuesta. Deze landschappelijke ligging, op de hogere locaties in het landschap, kan interessant geweest zijn voor de mens in het verleden. Het plangebied zelf vertoont een geaccidenteerd hoogteverloop ten gevolge van de huidige inrichting. Zo zijn de grachten en waterpartijen duidelijk te onderscheiden als lagergelegen zones, terwijl het tennisveld en de bomen als hogere locaties aangemerkt worden. De omliggende percelen vertonen kenmerken van de typische bolle akkers.

Rondom het plangebied zijn reeds enkele archeologische sites gekend. Deze geven aan dat de omgeving van het plangebied reeds bewoond en bezocht werd sinds de steentijden. Voornamelijk aan het Steenwerk, gesitueerd op ca. 550m ten noordwesten van het terrein, werden reeds verschillende sites met grondsporen uit de metaaltijden, Romeinse tijd en middeleeuwen aangetroffen. De omgeving van het plangebied moet dus doorheen de geschiedenis zeer interessant geweest zijn voor menselijke bewoning.

De initiatiefnemer wenst het projectgebied te verkavelen. Hiervoor wordt in eerste instantie het bestaande tennisveld, alsook een deel van de bebossing verwijderd. De waterpartij in het zuidwesten, de bestaande grachten en een deel van de aanwezige bomen blijven echter behouden. In het zuidelijke deel van het plangebied zal vervolgens een nieuwe woning (ca. 280m²) gebouwd worden. Deze wordt omgeven door een nieuw aan te leggen siertuin (ca. 1.170m²). De nieuwe woning wordt toegankelijk gemaakt via een nieuwe oprit (ca. 380m²) die in het noorden aansluit op de Tuinlaan, tussen huisnummers 21 en 23. Tussen de oprit en de bestaande gracht wordt een onverharde berm aangelegd. Ter hoogte van de woning wordt daarnaast een brug (ca. 40m²) geïnstalleerd over de

gracht. Hoewel bij een verkaveling doorgaans moet uitgegaan worden van een potentiële bodemverstoring van het totale plangebied, is dit voor dit dossier genuanceerder. Een deel van het terrein is reeds verstoord door de aanwezigheid van de waterpartij en de grachten, en in de zone waar de bomen behouden blijven, gebeuren geen bodemingrepen. Er zullen enkel bodemingrepen plaatsvinden ter hoogte van de nieuwe woning, siertuin en oprit.

Het plangebied heeft een verhoogde archeologische verwachting – vooral voor sites met grondsporen uit de metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwen -, maar op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. De geplande werken ter hoogte van de nieuwe woning, siertuin en oprit kunnen resulteren in een vernieling van het bodemarchief; de rest van het terrein is reeds verstoord, of blijft de huidige toestand behouden. De werkzaamheden beslaan samen een oppervlakte van ca. 1.870m², waarvan slechts 1.450m² archeologisch onderzoekbaar is. De opritstrook is immers te smal (ca. 4m) om werkbaar te zijn (manoeuvreren graafmachine, grondopslag) en situeert zich bovendien meteen naast een gracht. De wel onderzoekbare zone heeft een eerder beperkte omvang (ca. 1.450m²) en is mogelijk reeds enigszins geroerd bij de aanleg van het tennisveld en de omliggende vijvers. Omwille van deze redenen (beperkte oppervlakte, mogelijk reeds verstoring aanwezig) wordt een verder vooronderzoek in het kader van de geplande werken weinig zinvol geacht en niet geadviseerd.

Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om, bij het onverwacht aantreffen van archeologische sporen/vondsten tijdens de werkzaamheden, melding te maken bij het Agentschap Onroerend Erfgoed¹.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.